## Formannskapets innstilling til kommunestyret:

Formannskapets forslag til budsjett skal i henhold til kommuneloven ligge ut til offentlig ettersyn i minst 14 dager før behandling i kommunestyret.

Osen kommunestyre vedtar budsjett for Osen kommune 2027, drift og investering, i henhold til kommuneloven kapittel 14.

1. Driftsbudsjettet for 2027 vedtas slik det fremgår av skjema §5-4
Bevilgningsoversikter-drift til fordeling pr enhet" med vedtak på ansvarsnivå.

Kroner 122 479 364 fordeles til drift, **med korrigering for endringer i uthevet skrift**.

2. Osen kommunestyre vedtar i henhold til kommuneloven §14-15, første ledd investeringsbudsjettet for 2026 med låneopptak på totalt **18 924 000,- kr** slik det fremgår av skjema §5-5 Bevilgningsoversikter - investering, men også §5-5 Regnskapsoversikt - investering. Kommunedirektøren bes om å vurdere handlingsrommet for muligheten til egenfinansiering av deler av investeringene jf. økonomiregelverket i Osen kommune.

- **Investering på *Tilrettelegging boliger* på 5 000 000,- tas ut.**
- ***Vinduer kirken* på 570 000,-tas ut.**
- ***Navnet minnelund* på kirkegården på 480 000 tas inn.**

3. Osen kommune øker rammen på startlån fra Husbanken med opptil 2 mill. kroner i 2027, som et boligsosialt virkemiddel. Kommunedirektøren gis myndighet til å foreta låneopptaket i løpet av året etter en vurdering av behov.

4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår i henhold til kommunens økonomireglement.

5. Kommunal skatteinntekt fastsettes i budsjettet til **32,412 mill. kroner**. Dette er i tråd med KS prognose per november 2026.

6. Med hjemmel i lov om *eigendomsskatt til kommunane* § 8 A-4, vedtar Osen kommunestyre en kontorjustering på takstene for eiendomsskatteåret 2027 på **10 %.**

7. Med hjemmel i lov om *eigedomsskatt til kommunane* § 8 A-3(2) vedtar Osen kommunestyre ny alminnelig taksering av fast eiendom i eiendomsskatteåret 2027. De nye takstene vil få virkning fra og med eiendomsskatteåret 2028.

8. Med hjemmel i lov om *eigedomsskatt til kommunane* § 8A-3(4) vedtar Osen kommunestyre at det er sakkyndig takstnemnd for eiendomsskatt som fastsetter takst, og revidering av rammer og retningslinjer for Osen kommune.

9. Osen kommunestyre vedtar at det blir gjennomført ny alminnelig taksering ved å leie inn konsulenter til å planlegge og gjennomføre takseringa på selvstendig grunnlag (basert på utvending besiktigelse). Det er tatt høyde for denne kostnaden i forslag til budsjett for 2027.

10. Med hjemmel *i lov om eigedomsskatt til kommunane* §§ 2, 3, og 4 vedtar Osen kommunestyre å skrive ut eiendomsskatt i Osen kommune for eiendomsskatteåret 2026. Eiendomsskatten omfatter faste eiendommer i hele kommunen jfr. *eigedomsskattelova* § 3 første ledd bokstav a.

- **Eiendomsskattesatsen jfr. *eigedomsskattelova* §§ 11 og 13 er tre promille i 2026, og foreslås uendret i 2027 for både næring, bolig og fritidsbolig.**
- **Alle midlene fra eiendomsskatt i årene 2027-2028 år, brukes til finansiering av tiltak for omstilling av tjenestenivået i Osen. Tidligere vedtak om å sette av deler av eiendomsskatten til utvikling, oppheves.**
- For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet settes et bunnfradrag på kr 200 000 av takstverdi. Jfr. *eigedomsskattelova* §11.
- Eiendomsskatten faktureres i 4 eller 12 terminer årlig, jfr. *eigedomsskattelova* §25.
- Den allmenne takseringen jf. *eigedomsskattelova* § 8 A-3, skal gjennomføres i år 2027, jf. vedtak 079/23 i kommunestyret.

11. Betaling for kommunale tjenester i 2027 er fastsatt i egne vedtak/enkeltsaker.

12. Det er i budsjettet for 2027 avsatt kr 800 000,- til arbeid med kommuneplanens arealdel, jf. vedtak om oppstart av arbeid med kommuneplanens arealdel 2028-2040 i kommunestyret, sak 083/26.

13. Det er i budsjettet for 2027 videreført finansiering av prosjekt Strand havn med kr. **500 000,-,** jf. orienteringssak i kommunestyret (OS 029/25) om prosjektets planlagte framdrift og kostnadsbilde i perioden 2026-2029.

14. Osen kommunes deltakelse i Museet Midt IKS videreføres fra 2026, og knyttes til kulturminneforvaltning som ledd i attraktiv stedsutvikling. Estimert kostnad i økonomiplanperioden er kr 100 000 årlig før prisstigning. Tiltaket er ikke lovpålagt.

15. Osen kommune holder sommerstengt SFO og barnehage fire uker i juli. 2027 Dette er et tiltak som legger til rette for økt kvalitet og forutsigbarhet i tjenestene. Sommerstenging legges til juli måned. Vedtekter for barnehage og SFO oppdateres i tråd med dette. Sommeråpen barnehage og SFO er ikke lovpålagt. En utvidelse fra to til fire uker vil innebære en innsparing på 250 000 kroner årlig i planperioden før lønns- og prisjustering.

16. Statlige myndigheter har bestemt at Osen kommune ikke vil motta flere flyktninger i 2027.

17. For 2027 legges det i henhold til framlagt budsjett opp til totalt tre nye lærlinger. Tiltaket er ikke lovpålagt.

18. Sommerarbeid for ungdom er ikke et lovpålagt tiltak, som er budsjettert for videreføring i 2027 med estimert kr 202 296,- knyttet til lønn, etter refusjon fra fylkeskommunen og arbeidsgivere.

19. **Frukt i skolen opprettholdes med en kostnadsramme på 50 000,-.**

20. **Melk i barnehage avvikles med en besparelse på 50 000,-. Det vurderes frivillig tilbud til kostpris. Gratis melk i barnehage er ikke lovpålagt.**

21. **Taxi for innbyggerne til frivillige arrangementer avvikles med en besparelse på 50 000,-. Skyss til frivillige arrangementer kan organiseres ved samkjøring, eller ved at brukere som kvalifiserer for det, søker om TT- kort som kan benyttes.**

22. **Kommunal drift av Eldresenteret avvikles med en besparelse på 120 000,-, men ønskes videreført som et viktig tiltak for sosial tilhørighet og psykisk helse. Det foreslås at Frivillighetssentralen koordinerer videre drift via frivilligheten, og med avtale om rimelig/gratis leie av lokale på Mølnbergtunet. Drift av Eldresenteret ses i sammenheng med «Karratreffet».**

23. Hjemmehjelpstjenesten praktisk bistand går fra annenhver uke til hver tredje uke med en besparelse på 150 000,-.

24. Osen kommune melder seg ut av Forsvarsforum med en besparelse på 50 000,-.

**25. Møtemat til politiske møter tas ut. Dette tilsvarer en innsparing på 60 000,-.**

**26.** Kontrollutvalgets budsjettforslag for økonomiplanperioden er innarbeidet i drift jf. kommuneloven §14-3, med kr 832 794 for 2027.

**27.** I henhold til kommuneloven § 14-11 skal merforbruk i kommunekassen dekkes inn året etter at det oppsto. Dersom dette ikke er mulig, skal merforbruket dekkes inn senest det andre året etter at det oppsto. I særlige tilfeller kan det vedtas at merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn over en periode på inntil fire år. En lengre inndekningsperiode krever departementets godkjenning. Udekkede beløp i investeringsregnskapet skal føres opp til dekning i påfølgende års investeringsbudsjett.

**28.** Kommunedirektøren gis fullmakt til å oppdatere budsjettdokumentet basert på vedtak og eventuell korrigering av faktagrunnlag, herunder oppdatering av budsjettskjema og driftsbudsjett. Det innebærer fullmakt til å foreta nødvendige

**Kommunedirektørens innstilling til formannskapet:**

Formannskapets forslag til budsjett skal i henhold til kommuneloven ligge ut til offentlig ettersyn i minst 14 dager før behandling i kommunestyret.

Kommunedirektøren legger med dette fram for formannskapet, sitt forslag til budsjett for året 2027, og handlings- og økonomiplan for årene 2027-2030 til behandling.

Ut fra vedlagte oversikter og kommunedirektørens kommentarer bes formannskapet fremme følgende innstilling til kommunestyret på budsjett 2027 og handlings- og økonomiplan for perioden 2027-2030.

Osen kommunestyre vedtar budsjett for Osen kommune 2027, drift og investering, i henhold til kommuneloven kapittel 14.

1. Driftsbudsjettet for 2027 vedtas slik det fremgår av skjema §5-4 -Bevilgningsoversikter-drift til fordeling pr enhet" med vedtak på ansvarsnivå. Kroner 122 479 364 fordeles til drift.

2. Osen kommunestyre vedtar i henhold til kommuneloven §14-15, første ledd investeringsbudsjettet for 2026 med låneopptak på totalt 34 340 000,- mkr slik det fremgår av skjema §5-5 Bevilgningsoversikter - investering, men også §5-5 Regnskapsoversikt - investering. Kommunedirektøren bes om å vurdere handlingsrommet for muligheten til egenfinansiering av deler av investeringene jf. økonomiregelverket i Osen kommune.

3. Osen kommune øker rammen på startlån fra Husbanken med opptil 2 mill. kroner i 2027, som et boligsosialt virkemiddel. Kommunedirektøren gis myndighet til å foreta låneopptaket i løpet av året etter en vurdering av behov.

4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår i henhold til kommunens økonomireglement.

5. Kommunal skatteinntekt fastsettes i budsjettet til 32 412 mill. kroner. Dette er i tråd med KS prognose per november 2026.

6. Med hjemmel i lov om eigendomsskatt til kommunane § 8 A-4, vedtar Osen kommunestyre en kontorjustering på takstene for eiendomsskatteåret 2027 på 5 %.

7. Med hjemmel i lov om eigedomsskatt til kommunane § 8 A-3(2) vedtar Osen kommunestyre ny alminnelig taksering av fast eiendom i eiendomsskatteåret 2027. De nye takstene vil få virkning fra og med eiendomsskatteåret 2028.

8. Med hjemmel i lov om eigedomsskatt til kommunane § 8A-3(4) vedtar Osen kommunestyre at det er sakkyndig takstnemnd for eiendomsskatt som fastsetter takst, og revidering av rammer og retningslinjer for Osen kommune.

9. Osen kommunestyre vedtar at det blir gjennomført ny alminnelig taksering ved å leie inn konsulenter til å planlegge og gjennomføre takseringa på selvstendig grunnlag (basert på utvending besiktigelse). Det er tatt høyde for denne kostnaden i forslag til budsjett for 2027.

10. Med hjemmel i lov om eigedomsskatt til kommunane §§ 2, 3, og 4 vedtar Osen kommunestyre å skrive ut eiendomsskatt i Osen kommune for eiendomsskatteåret 2026. Eiendomsskatten omfatter faste eiendommer i hele kommunen jfr. eigedomsskattelova § 3 første ledd bokstav a.

* Eiendomsskattesatsen jfr. eigedomsskattelova §§ 11 og 13 er tre promille i 2026, og foreslås økes til fire promille i 2027 for både næring, bolig og fritidsbolig.

* Midlene fra eiendomsskatt i årene 2027-2028 år, brukes til finansiering av tiltak for omstilling av tjenestenivået i Osen, med tanke på en bærekraftig økonomi, med til sammen kr 1 830 940,-.

* For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet settes et bunnfradrag på kr 200 000 av takstverdi. Jfr. eigedomsskattelova §11.

* Eiendomsskatten faktureres i 4 eller 12 terminer årlig, jfr. eigedomsskattelova §25.

* Den allmenne takseringen jf. Eiendomsskatteloven § 8 A-3, skal gjennomføres i år 2027, jf. vedtak 079/23 i kommunestyret.

11. Betaling for kommunale tjenester i 2027 er fastsatt i egne vedtak/enkeltsaker.

12. Det er i budsjettet for 2027 avsatt kr 800 000,- til arbeid med kommuneplanens arealdel, jf. vedtak om oppstart av arbeid med kommuneplanens arealdel 2028-2040 i kommunestyret, sak 083/26.

13. Det er i budsjettet for 2027 videreført finansiering av prosjekt Strand havn med kr. 700 000,-, jf. orienteringssak i kommunestyret (OS 029/25) om prosjektets planlagte framdrift og kostnadsbilde i perioden 2026-2029.

14. Osen kommunes deltakelse i Museet Midt IKS videreføres fra 2026, og knyttes til kulturminneforvaltning som ledd i attraktiv stedsutvikling. Estimert kostnad i økonomiplanperioden er kr 100 000 årlig før prisstigning. Tiltaket er ikke lovpålagt.

15. Osen kommune holder sommerstengt SFO og barnehage fire uker i juli. 2027 Dette er et tiltak som legger til rette for økt kvalitet og forutsigbarhet i tjenestene. Sommerstenging legges til juli måned. Vedtekter for barnehage og SFO oppdateres i tråd med dette. Sommeråpen barnehage og SFO er ikke lovpålagt. En utvidelse fra to til fire uker vil innebære en innsparing på 250 000 kroner årlig i planperioden før lønns- og prisjustering.

16. Statlige myndigheter har bestemt at Osen kommune ikke vil motta flere flyktninger i 2027.

17. For 2027 legges det i henhold til framlagt budsjett opp til totalt tre nye lærlinger. Tiltaket er ikke lovpålagt.

18. Sommerarbeid for ungdom er ikke et lovpålagt tiltak, som er budsjettert for videreføring i 2027 med estimert kr 202 296,- knyttet til lønn, etter refusjon fra fylkeskommunen og arbeidsgivere.

19. Frukt i skolen avvikles, som vil utgjøre en kostnadsbesparelse på 80 000,-. Tiltaket er ikke lovpålagt.

20. Melk i barnehage avvikles med en besparelse på 50 000,-, men vil benytte seg av skolemelkordninga. Gratis melk i barnehage er ikke lovpålagt.

21. Taxi for innbyggerne til frivillige arrangementer avvikles med en besparelse på 50 000,-.

22. Eldresenteret avvikles med en besparelse på 120 000,-. Tiltaket er ikke lovpålagt.

23. Hjemmehjelpstjenesten praktisk bistand går fra annenhver uke til hver tredje uke med en besparelse på 150 000,-.

24. Osen kommune melder seg ut av Forsvarsforum med en besparelse på 50 000,-.

25. Kontrollutvalgets budsjettforslag for økonomiplanperioden er innarbeidet i drift jf. kommuneloven §14-3, med kr 832 794 for 2027.

26. I henhold til kommuneloven § 14-11 skal merforbruk i kommunekassen dekkes inn året etter at det oppsto. Dersom dette ikke er mulig, skal merforbruket dekkes inn senest det andre året etter at det oppsto. I særlige tilfeller kan det vedtas at merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn over en periode på inntil fire år. En lengre inndekningsperiode krever departementets godkjenning. Udekkede beløp i investeringsregnskapet skal føres opp til dekning i påfølgende års investeringsbudsjett.

27. Kommunedirektøren gis fullmakt til å oppdatere budsjettdokumentet basert på vedtak og eventuell korrigering av faktagrunnlag, herunder oppdatering av budsjettskjema og driftsbudsjett. Det innebærer fullmakt til å foreta nødvendige budsjettjusteringer for innarbeidelse av dette vedtak, samt budsjettjusteringer internt og mellom ansvarsområder som er nødvendige.